

SXEDIO.FM9

12.12.1949: Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΜΑΚΑΡΙΟΣ Β ΕΝΗΜΕΡΩΝΕΙ ΤΟΝ ΚΥΒΕΡΝΗΤΗ ΑΝΤΡΙΟΥ ΡΑΙΤ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΘΝΑΡΧΙΑΣ ΓΙΑ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΩΤΙΚΟΥ ΔΗΜΟΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ

Με τις αποφάσεις της Εθναρχίας και του ΑΚΕΛ και της Αριστερής παράταξης ευρύτερα, οι Έλληνες της Κύπρου οδηγούνται πλέον προς το Ενωτικό Δημοψήφισμα, παρά τις διαφορές στα κοινωνικοπολιτικά και ιδεολογικά θέματα, ενωμένοι για πρώτη φορά στη μακραίωνη Ιστορία του προς ένα κοινό στόχο: Την Ένωση.

Στις 12 Δεκεμβρίου ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος Β με μια επιστολή του προς τον Κυβερνήτη Σερ Αντρίου Ράϊτ, τον πληροφόρησε για την απόφαση της Εθναρχίας για διενέργεια του Δημοψηφίσματος και πρότεινε όπως το διενεργήσει εκείνος, άλλως θα προχωρούσε η Εθναρχία στη διενέργειά του.

Ανέφερε ο Αρχιεπίσκοπος στην επιστολή του προς τον Κυβερνήτη:

"Αφ' ης ημέρας προ 71 ετών η Ελληνική Κύπρος ετέθη υπό την διοίκησιν της Μ. Βρετανίας, ουδέποτε έπαυσε ζητούσα την εθνικήν αποκατάστασιν της διά της ενώσεως μετά της Ελλάδος.

Τον φυσικόν και δίκαιον τούτον πόθον ουχί άπαξ ανεγνώρισαν και επισημότατοι άνδρες του βρετανικού Έθνους.

Ατυχώς η Μ. Βρετανία, παρορώσα την ελληνικότητα της νήσου, την θέλησιν του Κυπριακού λαού, τας αιωνίους ηθικάς αρχάς περί ελευθερίας και αυτοδιαθέσεως των λαών, τας και επισήμως κατά τους δύο παγκοσμίους πολέμους διακηρυχθείσας, συμπεριληφθείσας δε εις διεθνείς δηλώσεις και συμβάσεις, εξακολουθεί να παρατείνει την επί της Κύπρου κυριαρχίαν της.

Προ της τριαύτης τάσεως της Μ. Βρετανίας και δι' ους λόγους αναφέρομεν εν τη υφ' ημών εκδοθείση

εγκυκλίω προς τον Κυπριακόν λαόν της 8ης ιστ. αντίγραφον της οποίας εσωκλείομεν, απεφασίσαμεν την κατά την 15ην προσεχούς Ιανουαρίου διενέργειαν Παγκυπρίου δημοψηφίσματος, αποσκοπούντος εις την έναντι παντός αδιαμφισβήτητον εκδήλωσιν του εθνικού φρονήματος του Κυπριακού λαού.

Συμφώνως προς ληφθείσας απόφασιν της Εθναρχίας Κύπρου προτεινομεν εις την Κυβέρνησιν όπως διεξαγάγη η ίδια το δημοψήφισμα, υπό την προϋπόθεσιν πάντως της αμερολήπτου διενεργείας τούτου.

Εν περιπτώσει καθ' ην η πρότασις μας αύτη ήθελε γίνειδ εκτή και ηθέλομεν τύχει επί του ζητήματος τούτου εγκαίρου απαντήσεως, θα αναστείλωμεν την διενέργειαν του υφ' ημών προκηρυχθέντος δημοψηφίσματος, άλλως θα χωρήσωμεν εις τη διενέργειαν τούτου κατά την ανωτέρω ημερομηνίαν".

Ο εν Κυρίω ευχέτης

+Ο Κύπρου ΜΑΚΑΡΙΟΣ

Εν τη ι. Αρχιεπισκοπή Κύπρου

τη 12η Δεκεμβρίου 1949

Τω Εξοχωτάτω Κυβερνήτη Κύπρου

Σε Ράϊτ, Κυβερνείον

ΛΕΥΚΩΣΙΑΝ

(Μεταγλώττιση)

"Από την ημέρα πριν από 71 ετών η Ελληνική Κύπρος τέθηκε υπό τη διοίκηση της Μ. Βρετανίας, ουδέποτε έπαυσε να ζητεί την εθνική αποκατάσταση της με την ένωση με την Ελλάδα.

Το φυσικό και δίκαιο τούτο πόθον όχι μια φορά αναγνώρισαν και επισημότατοι άνδρες του βρετανικού Εθνους.

Ατυχώς η Μ. Βρετανία, παραβλέποντας την ελληνικότητα της νήσου, τη θέληση του Κυπριακού λαού, τις αιώνιες ηθικές αρχές για ελευθερία και

αυτοδιάθεση των λαών, που διακηρύχθηκαν και επίσημα κατά τους δύο παγκόσμιους πολέμους και οι οποίες συμπεριλήφθηκαν σε διεθνείς δηλώσεις και συμβάσεις, εξακολουθεί να παρατείνει την κυριαρχία επί της Κύπρου.

Πριν από την τέτοια τάση της Μ. Βρετανίας και για τους λόγους εκείνους που αναφέρουμε στην εκδοθείσα εγκύκλιο μας προς τον Κυπριακό λαό της 8ης τρέχοντος, αντίγραφο της οποίας εσωκλείουμε, αποφασίσαμε τη διενέργεια κατά τις 15 προσεχούς Ιανουαρίου Παγκυπρίου δημοψηφίσματος, που αποσκοπεί στην αδιαμφισβήτητη εκδήλωση του εθνικού φρονήματος του Κυπριακού λαού.

Σύμφωνα προς την απόφαση που λήφθηκε από την Εθναρχία Κύπρου προτείνουμε στην Κυβέρνηση όπως διεξαγάγει η ίδια το δημοψήφισμα, υπό την προϋπόθεση πάντως της αμερόληπτης διενέργειας του.

Σε περίπτωση κατά την οποία η πρόταση μας αυτή γίνει δεκτή και θα τύχουμε επί του ζητήματος τούτου έγκαιρης απάντησης, θα αναστείλουμε τη διενέργεια του προκηρυχθέντος δημοψηφίσματος, άλλως θα προχωρήσουμε στη διενέργεια του κατά την ανωτέρω ημερομηνία".

Ο Κυβερνήτης δεν χρειάστηκε να επικοινωνήσει ούτε με το Υπουργείο Αποικιών, στο οποίο υπαγόταν η Κύπρος. Γνώριζε τις προθέσεις και τις αποφάσεις του Υπουργείου κι έτσι μέσα σε τέσσερις μέρες έστειλε στον Αρχιεπίσκοπο μια ωμή και αρνητική απάντηση στην οποία τόνιζε επίσης ότι θέση της Βρετανικής Κυβέρνησης ήταν ότι το θέμα της Ένωσης ήταν κλειστό για τη χώρα του.

Ακόμα χαρακτήριζε το δημοψήφισμα σαν απλή συσσώρευση υπογραφών και καλούσε τον Αρχιεπίσκοπο να σκεφθεί σοβαρά πριν προχωρήσει στη δημοψήφισμα.

Τόνιζε ο Κυβερνήτης στην επιστολή του στις 17 Δεκεμβρίου 1949:

Μακαριώτατε,

Εχω την τιμή να αναφερθώ στην επιστολή σας της 12 Δεκεμβρίου σχετικά με πρόταση όπως ζητηθεί από την Κυβέρνηση να αναλάβει τη διεξαγωγή

δημοψηφίσματος, το οποίο εάν η Κυβέρνηση αρνείτο να πράξει, θα διεξαγόταν από την Μακαριότητα Σας και τους Μητροπολίτες της αυτοκέφαλης Εκκλησίας της Κύπρου.

2. Με ευχαρίστηση έλαβα ανακοίνωση για το θέμα αυτό από τη Μακαριότητα σας, διότι διάφορες πληροφορίες ότι "δημοψήφισμα" πρόκειται να γίνει έχουν γνωσθεί από την Κυβέρνηση και το κοινό μέσο του τύπου και είναι επιθυμητό όπως η στάση της Κυβέρνησης έναντι μιας τέτοιας κίνησης καταστεί τώρα γνωστή, θα προσπαθήσω να κάμω την απάντηση μου προς τη Μακαριότητα Σας όσο μπορώ καθαρή και επιβοηθητική.

3. Αντιλαμβάνομαι ότι η λέξη "δημοψήφισμα" χρησιμοποιείται στην υπό απάντηση ανακοίνωση για να περιγράψει την οργανωμένη έκκληση προς το κοινό να υπογράψει έγγραφο υπό μορφή δήλωσης των πόθων του, συλλογικές αιτήσεις του χαρακτήρα αυτού οργανώθηκαν στην Κύπρο σε πολλές περιπτώσεις κατά το παρελθόν, αλλά δεν γνωρίζω περίπτωση κατά την οποία η Κυβέρνηση απασχολήθηκε με αυτές εκτός για να αναγγείλη τη λήψη τους και δεν μπορώ να φαντασθώ περιστάσεις υπό τις οποίες η Κυβέρνηση θα μπορούσε να μετάσχει στην προαγωγή τους.

4. Η προτεινόμενη αίτηση ή δήλωση θα συσχετίζεται αμέσως με το θέμα της ένωσης της Κύπρου με την Ελλάδα, η στάση της κυβέρνησης επί του προκειμένου, όπως δηλώθηκε επανειλημμένα, είναι ότι το ζήτημα είναι κλειστό. Προηγούμενες τέτοιες δηλώσεις ισχύουν σήμερα όπως ίσχυαν και την εποχή που έγιναν. Η Κυβέρνηση της Αυτού Μεγαλειότητας έχει λάβει επίσης υπό σημείωση τη δήλωση που έγινε στις 14 Δεκεμβρίου από τον Έλληνα υπουργό Εξωτερικών στην οποία αναμφίβολα θα έχει επιστηθεί η προσοχή της Μακαριότητας σας. Επεται συνεπώς ότι το "δημοψήφισμα" που προτείνεται δεν μπορεί να είναι τίποτε περισσότερο παρά μια πρόσκληση προς το κοινό για να επηρεάσει με τη συσσώρευση υπογραφών, την έκβαση ζητήματος, το οποίο ως γεγονός δεν γεννάται και οι υπογράφωντες θα ασκούσαν έτσι μια επιλογή σε

γνώση τους ότι δεν θα είχε κανένα πρακτικό αποτέλεσμα. Η απροθυμία του κοινού να αρνηθεί να υπογράψει μια δήλωση που τίθεται έτσι πριν αυτό θα ελκύσει αναμφίβολα πολλές υπογραφές, αλλά η συλλογική δήλωση θα στερείται αξίας λόγω αυτών τούτων των συνθηκών υπό της οποίες θα έχει ληφθεί.

5. Μια άποψη μόνο του προτεινόμενου εγχειρήματος μπορεί να απσχολήσει την Κυβέρνηση. Η Οργάνωση συλλογικών αιτήσεων είναι δυνατό από σύγχυση ή εθισμό του κοινού να οδηγήσει στην κατάσταση την οποία ταραχοποιά στοιχεία δυνατόν να σπεύσουν να εκμεταλλευθούν σε σημείο ώστε να διαταραχθεί η δημόσια τάξη και ασφάλεια, εξέλιξη την οποία η Κυβέρνηση θα λάβει αμέσως μέτρα για να σταματήσει. Η Εκκλησία δεν θα επιθυμούσε να είναι υπεύθυνος για τέτοια κατάσταση και θα παρακαλούσα την Μακαριότητα Σας και τους Μητροπολίτες, να σκεφθούν σοβαρά εάν θα έπρεπε να εξακολουθήσουν μια κίνηση από την οποία τίποτε καλό δεν μπορεί να προκύψει και από την οποία δυνατόν να δημιουργηθούν πολύ δυσάρεστα αποτελέσματα.

6. Προτίθεμαι όπως δημοσιεύσω την προσεχή Τρίτη, 20 Δεκεμβρίου, την αλληλογραφία αυτή με την Μακαριότητα Σας, μαζί με μεταφράσεις, εγκλείω αντίγραφα της ελληνικής μετάφρασης της επιστολής αυτής και της αγγλικής μετάφρασης της επιστολής της Μακαριότητός Σας προς εμέ.

Εχω την τιμή να είμαι
Μακαριώτατε,
Ταπεινός Θεράπων Σας
ΑΝΤΙΡΙΟΥ ΡΑΙΤ
Κυβερνήτης

Προς την Αυτού Μακαριότητα
Τον Αρχιεπίσκοπο Κύπρου
Αρχιεπισκοπή Λευκωσία.

Η απάντηση δεν ξένισε κανένα Έλληνα Κύπριο και ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος Β σε μια νέα επιστολή του στον Κυβερνήτη στις 21 Δεκεμβρίου τόνιζε ότι "το

Κυπριακό θα κλείσει μόνο " όταν ικανοποιηθεί το παγκύπριο και πανελλήνιο αίτημα της απόδοσης της νήσου στην Ελλάδα".

Ο Αρχιεπίσκοπος πληροφορούσε στη συνέχεια ότι η Εθναρχία θα προχωρούσε στη διενέργεια του δημοψηφίσματος με το οποίο ο λαός θα εξέφραζε την αβίαστη και γνήσια θέληση του, η οποία έπρεπε να γίνει σεβαστή σύμφωνα με τις αρχές για αυτοκαθορισμό των λαών".

Ανέφερε στην απαντητική επιστολή του ο Αρχιεπίσκοπος στον Κυβερνήτη:

"Εξοχώτατε,

Εγενόμεθα κάτοχοι της υπό ημερ. **17** Δεκεμβρίου **1949** επιστολής της Υμετέρας εξοχότητας εις απάντησιν της υπό ημερ. **12.12.1949** ημετέρας επιστολής, δι' ης εγνωρίζομεν την απόφασιν της εθναρχούσης Εκκλησίας Κύπρου προς διενέργειαν παγκυπρίου δημοψηφίσματος κατά την **15**ην προσεχούς Ιανουαρίου προς έκφρασιν της θελήσεως του Κυπριακού λαού επί του θέματος της ενώσεως της ελληνικής Κύπρου μετά της ελευθέρως Μητρος Πατρίδος Ελλάδος.

2. Παρ' όλον ότι αντιλαμβανόμεθα ότι το περιεχόμενον της επιστολής της Υμετέρας εξοχότητος υπηγορεύθη εκ λόγων πολιτικής σκοπιμότητος, ουσιωδώς αφισταμένης της πραγματικής θέσεως του Κυπριακού ζητήματος, ως ασφαλώς δεν είναι δυνατόν να διαφεύγη αύτη την αντίληψιν Υμών, αισθανόμεθα υποχρέωσιν απέναντι της ιστορικής αληθείας και εκ σεβασμού προς τη αδιάλλακτον θέλησιν ενός πεπολιτισμένου λαού αξιούντος υπέρ εαυτού το δικαίωμα της εθνικής του ελευθερίας, να διαστρέψωμεν επί τινων σημείων διαλαμβανομένων εν τη επιστολή της Υμετέρας εξοχότητος και αντιμαχομένων προς την αλήθειαν ταύτην.

3. Διά της επιστολής ταύτης η Κυβέρνησις αρνείται να αποδεχθή την υφ' ημών υποβληθείσαν πρότασιν όπως αύτη αναλάβη την διανέργειαν του δημοψηφίσματος, ότε τούτο θα ελάμβανε και την τυπικήν μορφήν των συνήθων δημοψηφισμάτων των

διενεργουμένων επί επιμάχων δημοσίων ζητημάτων, μορφήν την οποίαν βεβαίως δεν θα ηδύνατο να προσδώση η Εθναρχία, άτε μη έχουσα την απαραίτητον προς τούτο διοικητικήν εξουσίαν. Συνεπώς αδυνατούμε να αποδεχθώμεν τον υπό της Υμετέρας εξοχότητος χαρακτηρισμόν του υφ' ημών προκηρυχθέντος δημοψηφίσματος ως "απλής συσσωρεύσεως υπογραφών".

4. Παραδεχόμενα ότι τω όντι το δημοψήφισμα τούτο αποτελεί συλλογικήν δήλωσιν προωρισμένην να διακηρύξη τον πόθον και την αξιώσιν του Κυπριακού λαού προς ένωσιν της Κύπρου μετά της Ελλάδος, έναντι της οποίας αξιώσεως η Υμετέρα εξοχότης αντιτάσσει την απαράδεκτον αστήρικτον και άδικον ενώπιον Θεού και ανθρώπων δήλωσιν ότι το ζήτημα της Ενώσεως είναι κλειστόν συμφώνως προς προεγενεστέρα δηλώσεις της παρά την θέλησιν του Κυπριακού λαού κυβερνώσης αυτόν Μ. Βρετανίας. Εφ' όσον αι δηλώσεις αύται προέρχονται μόνον εκ μέρους της κρατούσης δυνάμεως άνευ της συγκαταθέσεως αυτού του ενδιαφερομένου κυπριακού λαού και της εξ ίσου ενδιαφερομένης μητρος Ελλάδος, το κυπριακόν ζήτημα ουδέποτε κατά λογικήν συνέπειαν και την στοιχειώδη περί δικαίου αντίληψιν δύναται να θεωρηθή κλειστόν, τότε δε μόνον τούτο θα κλείση όταν ικανοποιηθή το παγκύπριον και πανελλήνιον δίκαιον αίτημα διά της αποδόσεως της νήσου εις την Ελλάδα.

Όσον αφορά τη προσφυγήν της Υμετέρας Εξοχότητος εις την από 14.12.49 δήλωσιν του Υπουργού των Εξωτερικών της Ελλάδος ομολογούμεν ότι ουδέποτε θα ηδυνάμεθα να φαντασθώμεν ότι μία συμβατική δήλωσις γενομένη υπό γνωστής συνθήκας θα εχρησιμοποιείτο ως επιχείρημα διά να αναστείλη ή χαλαρώση τον ενωτικόν αγώνα του Κυπριακού λαού, έχοντος συμπαραστάτην σύμπαν το ελληνικόν Εθνος.

Τούτων ούτως εχόντων ουδαμώς βλέπομεν ευσταθούντα τον ισχυρισμόν ότι το δημοψήφισμα αναφέρεται εις μη υπάρχον ζήτημα ότι δήθεν στερείται πρακτικής σκοπιμότητος, ευρίσκομεν δε αβάσιμον την παρατήρησιν της Υμετέρας εξοχότητος ότι η τοιαύτη "συλλογική δήλωσις θα στερήται αξίας

ένεκα των συνθηκών υπό τας οποίας θα έχη ληφθή αύτη" εφ' όσον αρνουμένης της κυβερνήσεως να διενεργηση αυτή το δημοψήφισμα δεν απέμενεν άλλος εγκυρότερος και μη αντικείμενος προς τους ισχύοντας περιοριστικούς νόμους τρόπος διενεργείας του δημοψηφίσματος.

Παρ' όλα ταύτα ουδόλως αμφιβάλλομεν ότι το αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος θα εκφράση τω όντι την αβίαστον και γνησίαν θέλησιν του Κυπριακού λαού, ήτις επιβάλλεται να γίνη σεβαστή συμφώνως προς τας ασρχάς περί αυτοκαθορισμού των λαών.

Η Εθναρχούσα Εκκλησία λυπεΐται ότι αδυνατεί να αποδεχθή την εισήγησιν της Υμετέρας εξοχότητος και αποστή της ληφθείσης αποφάσεως περί διενεργείας του δημοψηφίσματος κατά την ταχθείσαν ημερομηνίαν, ουδέ φρονεί ότι είναι δυνατόν να επέλθη οιαδήποτε ανεπιθύμητος σύγχυσις και διατάραξις της δημοσίας τάξεως εκ μέρους του πολιτικώς ωρίμου, συνετού και πειθαρχούντος ελληνικού Κυπριακού λαού εν επιγνώσει τελούντος ότι τοιαύται άτοποι εκδηλώσεις θα εζημίουν την ιεράν υπόθεσιν, υπέρ ης ακριβώς αγωνίζεται.

6. Η παρούσα επιστολή θα δοθή προς δημοσίευσιν εις τον τύπον την Πέμπτην **22**αν Δεκεμβρίου.

Της ημετέρας Εξοχότητος
διάπυρος προς Κύριον ευχέτης
Ο Κύπρου ΜΑΚΑΡΙΟΣ

Εν τη Ι. Αρχιεπισκοπή Κύπρου τη **12**η Δεκεμβρίου **1949.**

Ενώ ο Αρχιεπίσκοπος ενημέρωνε τον Κυβερνήτη για το δημοψήφισμα και άλλες οργανώσεις τάσσονταν υπέρ του πράγμα που εγγυάτο την απόλυτη επιτυχία του.

Στις **12** Δεκεμβρίου και η Ορθόδοξος Χριστιανική Ένωση Νέων, ΟΧΕΝ τάχθηκε υπέρ του δημοψηφίσματος όπως επίσης και το Ελληνικό Σοσιαλιστικό Κόμμα Κύπρου.

Ανέφερε η ΟΧΕΝ στη προκήρυξη της:

"Η Ορθόδοξος Χριστιανική Ένωση Νέων (ΟΧΕΝ) Κύπρου, παρακολουθούσα αγρύπνως τας διαφόρους

εξελίξεις του ενωτικού αγώνος της δούλης πατρίδος μας, χαιρετίζει με θερμόν ενθουσιασμόν την τελευταίαν απόφασιν της σεπτής Εθναρχίας μας περί διενεργείας δημοψηφίσματος διά να εκδηλωθή διά μίαν ακόμη φοράν κατά τον επισημότερον τρόπον η αμετάκλητος θέλησις του υπερηφάνου λαού μας να ζήση ελεύθερος.

Καιρός πλέον να ομιλήσωμεν εις τον ξένον κυρίαρχον διά γλώσσης εντονωτέρας, εφόσον προσποιείται ότι δεν ασντιλαμβάνεται τας μέχρι τούδε ενωτικές εκδηλώσεις μας. Διά του προκηρυχθέντος δημοψηφίσματος θα εξανεμίσωμεν τους ψευδείς ισχυρισμούς των άγγλων ιμπεριαλιστών ότι την Ενωσιν δεν την θέλει ολόκληρος ο ελληνικός κυπριακός λαός, και θα αποδείξωμεν εις αυτούς και εις την παγκόσμιον κοινήν γνώμην ότι το σύνθημα της Εθναρχίας "Ενωσις και μόνον Ενωσις" αποτελεί το εθνικόν "πιστεύω" σύμπαντος του ελληνικού πληθυσμού της Κύπρου.

Διαδηλούμεν και πάλιν την προσήλωσιν μας προς τα εθνικοθρησκευτικά μας ιδεώδη και την στερεάν απόφασιν μας, όπως αγωνισθώμεν κατά δύναμιν και υπέρ δύναμιν καθ' οιονδήποτε τρόπον ήθελε κρίνει ο ηγέτης του ενωτικού μας αγώνος σεπτή Εθναρχία. Τάσσομεν εαυτούς ολοκληρωτικώς εις την διάθεσιν της Εθναρχίας διά πάσαν περίστασιν, ιδιαιτέρως δε διά την διενέργειαν του δημοψηφίσματος. Καλούμεν τους νέους των ενώσεων μας, ολόκληρον την νεολαίαν της Κύπρου, αλλά και σύμπαντα τον Κυπριακόν λαόν, όπως πάντοτε αγρυπνή επί των εθνικών επάλξεων και μετάσχη ενθουσιωδώς και πανδήμως του δημοψηφίσματος της ιστορικής ημέρας **15ης Ιανουαρίου 1950.**

Ζήτω η Ενωσις".

Εξ άλλου το Ελληνικό Σοσιαλιστικό Κομμα ανέφερε στην προκήρυξη του:

" Το Ελληνικόν Σοσιαλιστικόν Κόμμα Κύπρου απευθύνει προς τον Κυπριακόν λαόν την παρούσαν διακήρυξιν και τον καλεί όπως αυθόρμητος και με ενθουσιασμόν προβή εις την απαρασάλευτον απόφασιν

του διά την εθνικήν της νήσου αποκατάστασιν.

Η Εθναρχία, ο εθνικός μας πρόμαχος και καθοδηγητικός φάρος των πόθων μας, εξαπέλυσεν ήδη εγκύκλιον περί διενεργείας Παγκυπρίου ενωτικού δημοψηφίσματος. Εχομεν και ημείς οι Κύπριοι το δικαίωμα του αυτοκαθορισμού. Η Κύπρος και ο λαός της ανήκομεν αδιαφιλονίκητα εις την ελληνικήν φυλήν. Επί μακρούς ήδη αιώνας στενάζουν αλληλοδιαδόχως υπό ξένους ζυγούς. Δύο παγκόσμιοι πόλεμοι διεξήχθησαν και ποταμοί αιμάτων εχύθησαν κατόπιν της επαγγελίας των ισχυρών μας συμμάχων, ότι μετά το νικηφόρον αποτέλεσμα των δύο τούτων πολέμων κάθε λαός θα είναι ελεύθερος να διαθέση τον εαυτόν του σύμφωνα με την Εθνικήν του συνείδησιν και να αναπνεύση τον ζωογόνον αέρα της ελευθερίας. Η μήτηρ Ελλάς υπέρ πάσαν άλλην χώραν υπέστη θυσίας αφαντάστους και συνέβαλεν εις την νίκην των Δημοκρατιών όσον καμμία άλλη χώρα. Αρκετά έτη παρήλθον από της λήξεως του τελευταίου νικηφόρου πολέμου και όμως ο κυρίαρχος λησμονών τας επαγγελίας του, και τας επισήμους υποχρεώσεις τας οποίας ανέλαβεν διά του Χάρτου του ατλαντικού και των συναφών διακηρύξεων, εξακολουθεί να κρατή δούλον παρά την θέλησιν του τον ευγενή ελληνικόν Κυπριακόν λαόν παρά πάντα θείον και ανθρώπινον νόμον.

Εφθασε τέλος η στιγμή κατά την οποίαν η Εθναρχία μας προεκήρυξε δημοψήφισμα διά να δοθή ευκαιρία εις μεν τον Κυπριακόν λαόν να διατρανώση την απαρασάλευτον αξίωσιν του όπως αποτελέση αναπόσπαστον κρατικόν τμήμα της χώρας εκείνης εις την οποίαν ανήκει φυλετικώς ιστορικώς παραδοσιακώς και λόγω εθνικής συνειδήσεως, εις δε την κυρίαρχον δύναμιν να συναισθανθή ότι δεν της επιτρέπεται του λοιπού να εξακολουθή να κρατή τον λαόν τούτον υπό τον ζυγόν της τον οποίον ουδέποτε ηνέχθη και τον οποίον είναι αποφασισμένος να μη ανεχθή ποτέ πλέον.

Κυπριακέ Λαέ,

Η 15η Ιανουαρίου 1950, είναι ο σπουδαιότερος σταθμός της συγχρόνου Ιστορίας σου. Διατράνωσε την

απόφασιν του κατά τον εμφανέστερον τρόπον ότι θέλεις να ζήσης ελεύθερος με την μονολιθική αξίωσιν του "Ενωσις και μόνον Ενωσις".

Διά το Ελληνικόν Σοσιαλιστικόν Κόμμα Κύπρου
Ο Γραμματεύς
Χριστιανός Ρωσσίδης

Στο μεταξύ συστάθηκε Κεντρική Οργανωτική Επιτροπή υπό την προεδρία του Μητροολίτη Κιτίου Μακαρίου η οποία ασχολήθηκε με τις λεπτομέρειες διεξαγωγής του Δημοψηφίσματος.

Η Επιτροπή αποφάσισε τελικά όπως πάνω από το έγγραφο που θα υπέγραφε ο λαός θα αναγραφόταν η φράση "Αξιούμε Ενωση με την Ελλάδα".

Παράλληλα με το έγγραφο αυτό θα κυκλοφορούσε κι ένα δεύτερο πάνω στο οποίο θα αναγραφόταν η φράση "Ενιστάμεθα στην Ενωση της Κύπρου με την Ελλάδα".

Επίσης η Επιτροπή, στην προσπάθεια της να πάρει μέρος όλος ο λαός πήρε μια ρηξικέλευθη απόφαση: Στο δημοψήφισμα θα ψήφιζαν κι οι γυναίκες. Αυτό αποτελούσε σημαντική τομή στα εκλογικά πράγματα του τόπου μια και για πρώτη φορά δινόταν στις Κυπρίες το δικαίωμα να ψηφίσουν.

Ακόμα από τη ψηφοφορία δεν θα αποκλείονταν οι μειονότητες των Τούρκων, Αρμενίων και Λατίνων αν ήθελαν να ψηφίσουν.